

Використання природних багатств материків та океанів

МЕТА: поглибити та розширити знання про природні ресурси материків і океанів; ознайомити учнів з основними видами природних ресурсів; навчити аналізувати наслідки порушення природної рівноваги; формувати вміння розрізняти нераціональне та раціональне природокористування, а також наслідки використання природних ресурсів людиною; характеризувати зміни природи внаслідок інтенсивного природокористування; формувати екологічне мислення, вміння робити висновки.

ОБЛАДНАННЯ: фізична карта світу, підручники, робочі зошити, атласи, презентація.

Тип уроку: вивчення нового матеріалу

Хід уроку

I. Організація класу

II. Актуалізація знань, стор 3

III. Мотивація навчальної діяльності

IV. Вивчення нового матеріалу, стор 4-22

V. Узагальнення, стор 23

Домашнє завдання, стор 24

«Бліцопитування»

- **Які материки й океани ви знаєте?**
- **Умови яких кліматичних поясів і природних зон найбільш сприятливі для життя і діяльності людини?**
- **Які види природних багатств використовують люди на Землі?**
- **Які види господарської діяльності людей мають найбільш негативний вплив на навколишнє середовище?**
- **Чому в останні роки проблеми охорони природи стоять перед людством найбільш гостро?**

ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ТА ЇХ ОСНОВНІ ВИДИ

- **Природні умови** — компоненти і властивості природи Землі, що впливають на життя людини та діяльність людства
- **Природні ресурси** - це компоненти природи, які використовує або може використати людина господарській діяльності
- Природа задовольняє найважливіші потреби людства — в енергії, паливі, промисловій сировині, продуктах харчування тощо

Подорож у слово

Слово **ресурси** в перекладі з французької означає цінності, запаси, які в разі потреби можна використати.

Види природних ресурсів

Пригадаємо:

- **в Південній Америці** зосереджені найбільші масиви
- **Антарктида** має колосальні запаси прісної води
- **Африка** отримує величезну кількість
- **надра материків та океанічний шельф** містять різноманітні

вологих
екваторіальних лісів

в замороженому стані

сонячного тепла

корисні копалини

Класифікація природних ресурсів

ПРИРОДНІ РЕСУРСИ

Вичерпні

Відновлювані

Ґрунти
Водні
Біологічні

Невідновлювані

Мінеральні

Невичерпні

Енергія Сонця
Енергія вітру
Внутрішнє тепло Землі
Припливи, відпливи

Мінеральні ресурси

– це сукупність розвіданих запасів корисних копалин, які використовуються або можуть використовуватися в господарській діяльності

Земельні ресурси

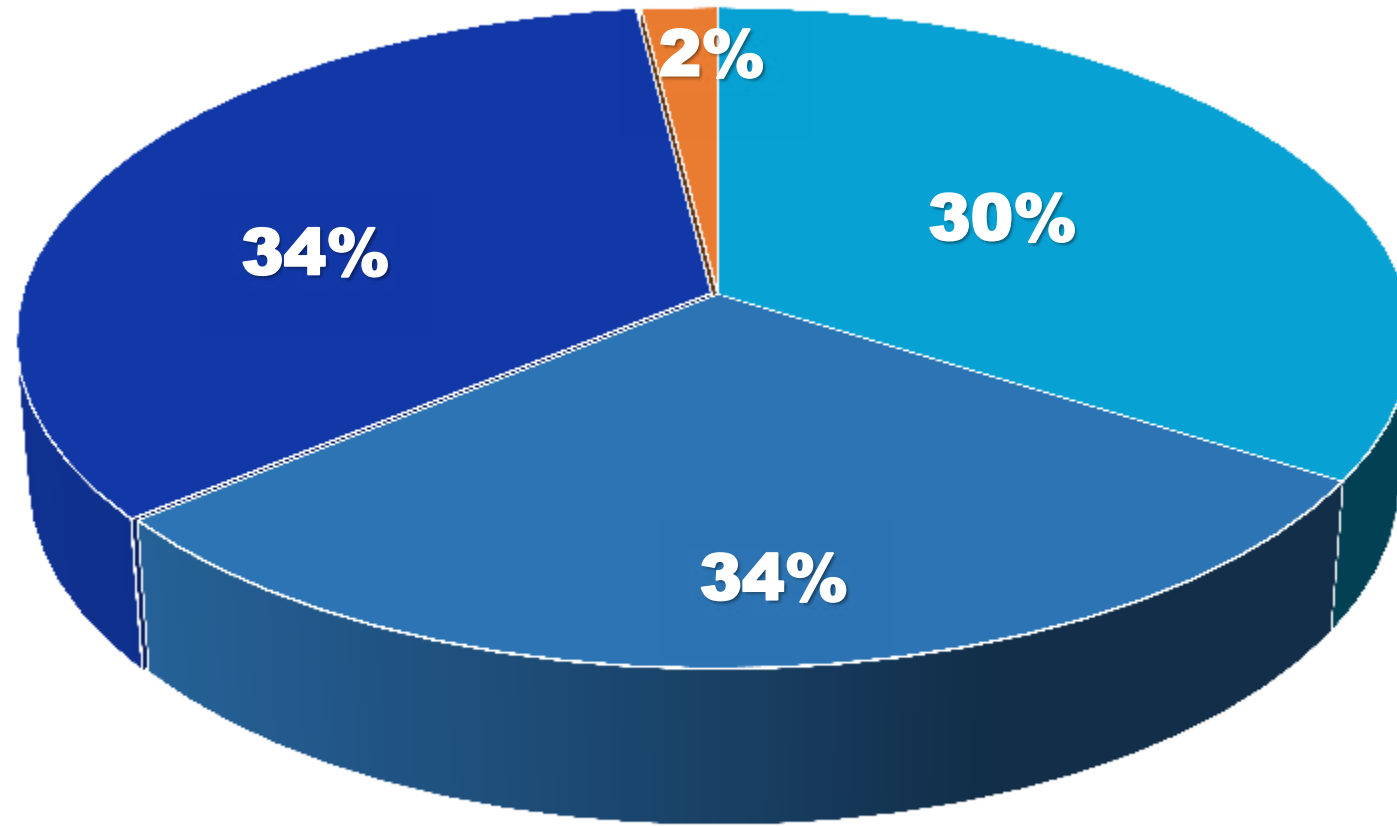
— це землі, придатні для життя та господарської діяльності людини

- Вони належать до **відновлюваних** природних ресурсів
- Найважливішу роль у житті людства відіграють території, придатні для **сільськогосподарської діяльності**
- Рілля, сади, луки й пасовища займають близько **1/3 суходолу**
- Проте **найродючіші землі** становлять лише **11 %** усього земельного фонду планети
- Найбільші площі орних земель розташовані в

- **США**
- **Канаді**
- **Україні**
- **Індії**
- **Китаї**
- **Бразилії**

Земельні ресурси

- Сільськогосподарські землі
- Лісовий фонд
- Незручні для використання землі
- землі антропогенної забудови

Земельні ресурси

Особливості земельних ресурсів

Не можуть бути
повністю
замінені іншим
видом ресурсів

Можуть
змінювати
свою якість

Відрізняються
просторовою
неоднорідністю

Земельні ресурси

Розподіл земельних ресурсів по найбільших регіонах світу

Європа

- 473 млн га
- 147 млн га під ріллею та плантаціями

Азія

- 2965 млн га
- 456 млн га під ріллею та плантаціями

Африка

- 2956 млн га
- 183 млн га під ріллею та плантаціями

Південна Америка

- 1754 млн га
- 139 млн га під ріллею та плантаціями

Північна Америка

- 2139 млн га
- 1273 млн га під ріллею та плантаціями

Австралія та Океанія

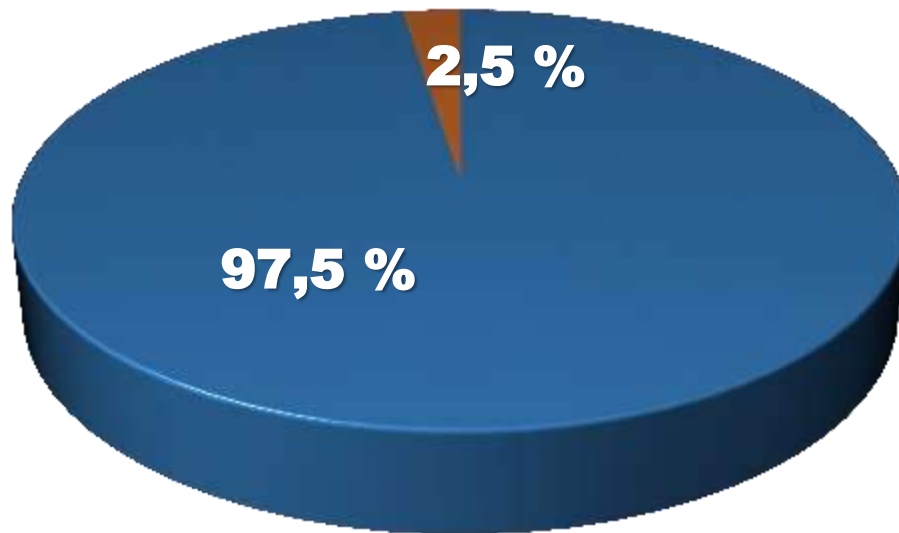
- 843 млн га
- 48 млн га під ріллею та плантаціями

Водні ресурси

— це насамперед **прісні води**, що зосереджені в річках, озерах, водосховищах, підземних водах

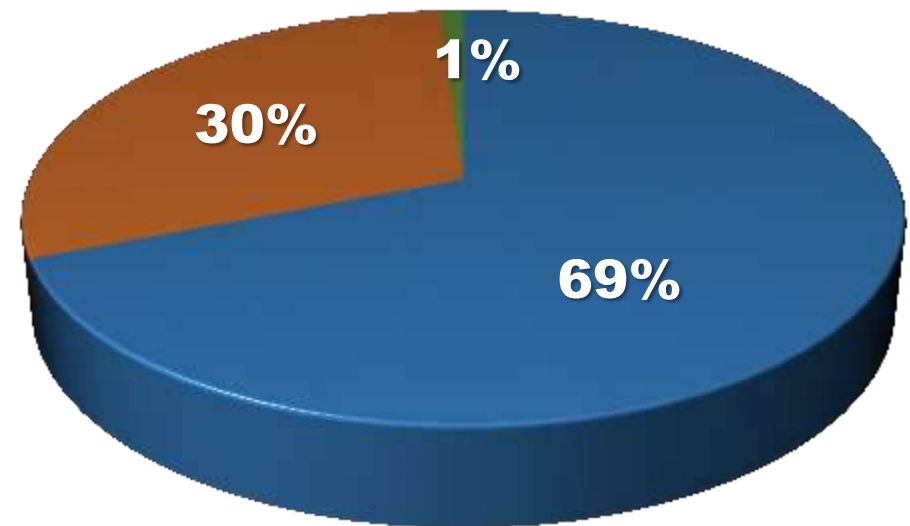
- **Найбільшими споживачами води є:**
 - **землеробство** — понад **70 %** від загального обсягу
 - **промисловість** — **20 %**
 - **чимало води йде на побутові й господарські потреби**

Запаси води на Землі

■ Солонa вода ■ Прісна вода

Запаси прісної води

■ Льодовики ■ Підземні води ■ поверхневі води

Природні ресурси світового океану

Водні

- Вода
- Хімічні елементи

Біологічні

- Планктон
- Нектон
- Бентос

Мінеральні

- Корисні копалини
- на шельфі
- на ложі океану

Енергетичні

- Енергія
- припливів/видливів
- течій
- хвиль
- прибою

Кліматичні ресурси

- **Кліматичними** ресурсами називають невичерпні природні ресурси, що включають в себе сонячну енергію, вологу та енергію вітру
- **Кліматичними** їх називають тому, що вони визначаються особливостями клімату
- Їх не споживають безпосередньо в матеріальній і нематеріальній діяльності люди, не знищують в процесі використання, але вони можуть погіршуватися або поліпшуватися

Кліматичні ресурси

Енергія Сонця

- Один з найважливіших ресурсів для людства - **сонячна енергія**, і перспективи її використання надзвичайно великі
- Зараз сонячна енергетика **максимально розвинена в США**, де деякі регіони використовують її як повноцінний альтернативне джерело живлення
- Інші ж країни давно взяли курс на даний вид отримання електроенергії

Сонячна електростанція Іванпа (США) — одна з найбільших у світі
Вона складається зі 173 тис.
дзеркальних модулів

Кліматичні ресурси

Вітрова енергія

- використовується протягом сотень років, для отримання механічної, теплової та електричної енергії
- Вітрова енергія, на сьогоднішній день є стійким і **невичерпним джерелом**
- **Вітер** — рух повітря з області з високим тиском в область з низьким тиском

Кліматичні ресурси

Енергія води

- **Спадання води** здавна використовувалось для **обертання лопатних коліс і турбін**
- **Вода була першим джерелом енергії, а першою машиною, за допомогою якої людина використовувала енергію води, була примітивна водяна турбіна**

Біологічні ресурси

— це багатства рослинного та тваринного світу Землі

В біосфері: 97-99%- **фітомаса** (рослини);
1-3% - **зоомаса** (тварини)

Біологічні ресурси

- Серед біологічних ресурсів велике значення для людей мають **ліси**
- лісами вкрито близько **30%** поверхні суходолу
- Ліси — своєрідні **«легені»** Землі
- Деревина — **будівельний матеріал** і сировина для промисловості

Світ у просторі й часі

Зелений ресурс

Ліс дає сировину для виготовлення паперу. Цікаво, що за рік учні лише однієї школи «списують» цілий гай. А скільки лісу витрачають мільйони школярів, студентів і працівників різних установ?!

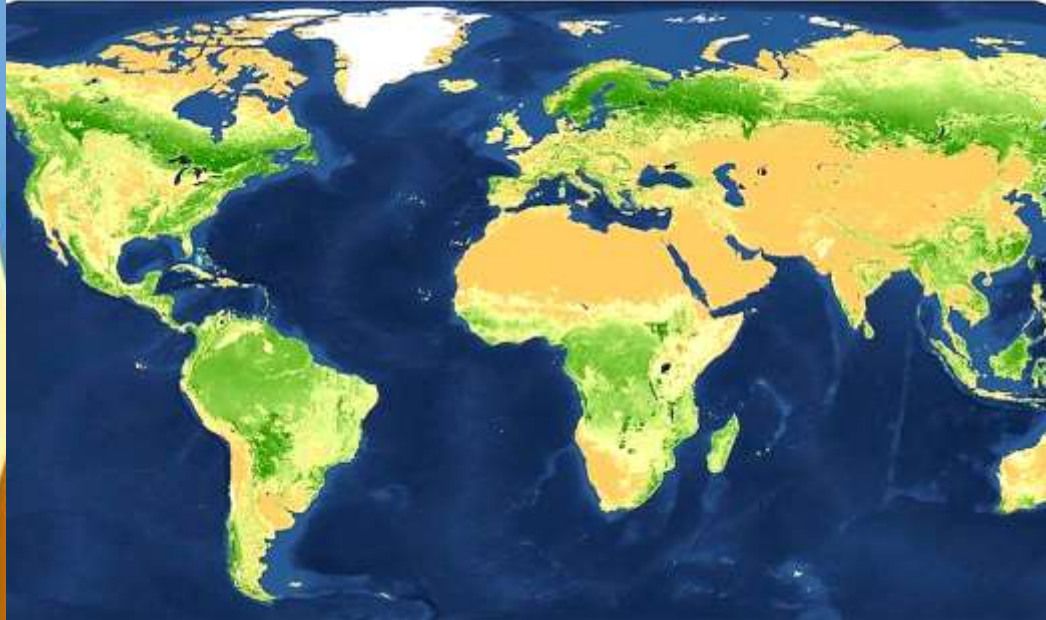
Ліси – зелені легені планети

Біологічні ресурси

- Основна частина лісів розташована в **помірному та тропічному** поясах

Основні лісові пояси світу

Ліси північного поясу

Ліси південного поясу

Природокористування

Раціональне

використання ресурсів, за якого людина одержує необхідні їй природні ресурси, а природі це не завдає шкоди

В Ізраїлі безводні та безплідні землі зрошуються, і тепер у пустелі вирощують фрукти та овочі

Нераціональне

нерозумне, споживацьке використання природних ресурсів

Неправильне розорювання угідь на Великих рівнинах у США призвело до втрати великих ділянок родючих земель

НАСЛІДКИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Негативні наслідки використання природних ресурсів:

Робимо висновки

- **Природні ресурси — це компоненти природи, що їх використовує або може використати людина в господарській діяльності;**
- **Їх поділяють на мінеральні, земельні, водні, кліматичні, біологічні.**

Домашнє завдання

**Опрацювати відповідний параграф, конспект,
вчити поняття,
в зошит записати відповідь на завдання слайду 22**